

**CODI ÈTIC I DE BONES PRÀCTIQUES
DEL PERSONAL AL SERVEI DE LA UNIVERSITAT
POLITÀCNICA DE CATALUNYA I DEL SEU
ESTUDIANTAT**

Acord núm.106/2011 del Consell de Govern pel qual s'aprova el Codi ètic i de bones pràctiques del personal al servei de la Universitat Politècnica de Catalunya i del seu estudiantat.

- Document aprovat pel Consell de Govern del 20 de juliol 2011.

DOCUMENT CG 3/7 2011

Vicerectorat de Personal Acadèmic
Barcelona, 20 de juliol de 2011

CODI ÈTIC I DE BONES PRÀCTIQUES DEL PERSONAL AL SERVEI DE LA UNIVERSITAT POLITÈCNICA DE CATALUNYA I DEL SEU ESTUDIANTAT

1. Preàmbul

La Universitat Politècnica de Catalunya és una institució capdavantera en la defensa d'un bon funcionament dels serveis públics en general i, d'una manera especial, del sistema universitari públic de qualitat al servei de la societat. Així es desprèn tant de la seva trajectòria acadèmica, com dels acords dels seus òrgans col·legiats de govern al llarg de tota la seva història i de les iniciatives que ha impulsat al llarg del temps en l'àmbit de la direcció i gestió universitàries. Tota aquesta activitat es manifesta en la promoció de la qualitat acadèmica, la transparència, els valors democràtics, el compromís amb la societat i el rendiment de comptes.

Aquest document estableix les línies generals del codi ètic i de bones pràctiques del personal al servei de la Universitat Politècnica de Catalunya (UPC) i del seu estudiantat. El seu objectiu essencial és definir un conjunt de valors i principis que serveixin per inspirar i motivar les bones pràctiques del personal al servei de la UPC i del seu estudiantat en l'exercici de les seves activitats.

En aquest document s'identifiquen uns atributs que serveixen de pauta general en l'actuació de les persones que constitueixen la comunitat universitària. Aquests atributs es deriven dels principis informadors de la UPC que es recullen als seus Estatuts, dels quals es desprèn que el model de conducta desitjable ha d'estar emmarcat en l'exercici de les funcions acadèmiques amb esperit crític, la promoció dels valors democràtics i la cultura de la pau, la projecció social de la UPC i el desenvolupament personal dels membres de la comunitat.

La força vinculant que pugui tenir aquest codi ètic ha de fonamentar-se en el fet que tots els col·lectius de la comunitat universitària l'acceptin com un model vàlid i s'identifiquin amb els valors que s'hi descriuen. Cada persona ha d'acceptar-ne el compliment de manera lliure i voluntària atès el seu valor intrínsec, compartit per tota la comunitat. La seva aplicació dependrà de l'autoavaluació que cadascú faci de la pròpia conducta en comparació amb el model que s'hi descriu i de la que faci el conjunt de la comunitat respecte de les conductes que són moralment reprovables, malgrat que estiguin dins de la legalitat. A més, s'hi ha introduït un apartat específic dedicat als membres d'òrgans col·legiats i càrrecs unipersonals, atès que l'exercici de qualsevol càrrec implica un grau de responsabilitat superior. Igualment, també és aplicable a l'estudiantat, modulada per la seva situació acadèmica i administrativa vers la institució.

Aquest document ha estat elaborat per iniciativa del Consell de Direcció i desenvolupat a la Comissió de Personal i Acció Social del Consell de Govern de la UPC. En la seva redacció hi ha hagut una àmplia participació dels òrgans de representació dels

treballadors i treballadores funcionaris i laborals, i dels òrgans consultius i de govern de la UPC.

2. Principis i valors que regeixen el codi ètic i de bones pràctiques

La Universitat Politècnica de Catalunya en tant que institució pública de recerca i d'educació superior en els àmbits de l'enginyeria, l'arquitectura i les ciències, adopta els principis següents que, amb caràcter general, han d'orientar la seva activitat:

Austeritat: administrar i fer ús dels recursos assignats ajustant-se rigorosament a les necessitats reals i a la disponibilitat de mitjans.

Coherència: mantenir una posició concordant entre els pronunciaments i les actuacions del dia a dia.

Cooperació: col·laborar amb la resta de persones i institucions públiques amb respecte per afavorir la consecució dels objectius de la institució.

Coresponsabilitat: acatar, complir i fer complir les normes i els reglaments que aproven els òrgans de govern i de representació de la Universitat, amb respecte a la legítima discrepància.

Eficàcia: dur a terme l'activitat pròpia per assolir els objectius que li corresponguin.

Eficiència: gestionar les activitats de les persones i els grups de treball de manera que s'optimitzin l'ús i el rendiment dels recursos disponibles.

Equitat: valorar les necessitats i circumstàncies de les persones i els col·lectius per tal d'aplicar un tractament que garanteixi la igualtat real de les persones.

Esperit crític: promoure la crítica constructiva com un instrument de progrés de la institució, formulada amb argumentació raonada i amb respecte.

Honestedat: evitar la utilització en benefici personal dels recursos, materials o intel·lectuals de què es disposa per raó del càrrec, la posició professional o la situació acadèmica.

Igualtat: exercir un tracte no discriminatori envers les persones i les seves opinions.

Imparcialitat: adoptar decisions sobre la base de criteris objectius, sense biaixos, prejudicis, ni tractaments diferenciats per raons no justificades.

Integritat: treballar per la consecució de l'interès general de la comunitat universitària i de la societat, al marge de qualsevol influència inapropiada.

Respecte per les persones: tractar amb correcció totes les persones, escoltant-les, emprant el llenguatge adequat en cada cas i evitant tot tipus de discriminació.

Sostenibilitat: observar en l'exercici de la seva activitat actituds i mesures que beneficiïn el desenvolupament humà i el progrés social alhora que es fa un ús racional i equilibrat dels recursos.

Tolerància: respectar i valorar les opinions, ideologies i creences diverses, i establir els mitjans per formular crítiques constructives i per exposar discrepàncies, en un marc de progrés institucional i cooperació mútua.

Transparència: facilitar explicacions concretes, en base a dades o fets contrastables, sobre les decisions adoptades a les parts interessades.

3. Aplicació dels principis i valors

3.1 Membres d'òrgans col·legiats i càrrecs unipersonals

L'exercici d'un càrrec en una institució pública com és la UPC, ja sigui designat o elegit, i de caràcter consultiu, representatiu, de gestió o de govern, suposa una major implicació en el seu desenvolupament, així com un major grau de coresponsabilitat amb la imatge de la institució i amb l'assoliment dels seus objectius.

Les persones que formen part d'òrgans col·legiats o que ocupen un càrrec unipersonal han d'adquirir el compromís de complir el codi ètic i de bones pràctiques. També tenen la responsabilitat de fer-lo patent i ben visible en la seva actuació diària. Així mateix han de donar-lo a conèixer i fer-lo respectar per la resta de persones que pertanyen al seu àmbit de responsabilitat i influència, o que en depenen. En l'exercici de les seves funcions, els membres d'òrgans col·legiats i els càrrecs unipersonals han d'observar de forma especialment rellevant el principi de transparència, respectant, en tot cas, el deure de confidencialitat respecte dels temes o de la informació amb la qualitat de reservada que tingui coneixement per raó del seu càrrec.

Exercir responsabilitats de gestió i govern és una tasca que té una importància cabdal per una institució basada en el coneixement, el qual només les persones poden aportar. Per això, en l'exercici d'aquestes responsabilitats s'ha de fomentar el desenvolupament professional, especialment el de les persones que en depenen, com una forma de contribuir a l'equilibri entre l'entorn laboral i el personal. El càrrec s'ha d'exercir amb honestedat, integritat i eficiència, i les decisions que es prenguin han de ser coherents, motivades i transparents, i han de respectar, a més a més, els principis d'igualtat i equitat de i entre les persones. Les persones que exerceixen un càrrec han de promoure activament l'esperit crític, fomentar la coordinació interna i el respecte a les persones i la tolerància cap a les opinions discrepants, i han de complir amb eficàcia totes les tasques que tinguin encomanades en funció del càrrec i les que es deriven dels acords dels òrgans de govern de la Universitat.

Les persones que ocupen càrrecs han de vetllar especialment per la consecució dels objectius de la institució i per afavorir la convivència en el si de la mateixa. Per això han de complir amb el compromís d'assistir i participar activament als òrgans de govern i representació de la UPC als quals han estat elegits com a representants. Igualment, quan exerceixen les seves funcions han d'observar escrupolosament les normatives aprovades pels òrgans de govern de la universitat, i les han de difondre entre la comunitat universitària. El tracte envers les persones ha d'anar més enllà de la simple correcció i han de mostrar-se receptives a tota mena de crítica legítima. Han d'exercir el càrrec amb fermesa i defugint el tracte autoritari, i han de retre compte de les seves actuacions seguint els procediments establerts per a cada cas. També han de procurar resoldre els conflictes personals que hi pugui haver, o adreçar-los als organismes de resolució de conflictes existents. També han d'abstenir-se de prendre decisions que impliquin directament o indirecta un benefici il·legítim de les persones.

3.2 Personal Docent i Investigador

Com a actors destacats de l'activitat docent i de recerca, el personal docent i investigador desenvolupa una tasca d'especial responsabilitat en el progrés de la nostra societat. En l'exercici de les seves funcions ordinàries, el personal docent i investigador ha d'estar compromès amb el procés d'aprenentatge de l'estudiantat, proporcionant-li coneixements rigorosos i actualitzats, atenant-ne les inquietuds i resolent-ne els dubtes, i guiant-lo en la consecució dels objectius acadèmics. També ha de contribuir a difondre entre l'estudiantat el mètode científic i l'esperit crític. Així mateix ha de ser objectiu, equànim i imparcial en l'avaluació dels coneixements i les competències adquirides pels seus alumnes, i també de l'activitat d'altres professionals i col·legues, i de les propostes científiques o els treballs acadèmics.

En l'activitat de recerca, el personal docent i investigador ha d'actuar amb rigor i observar el mètode científic com a font generadora de coneixement vàlid i fiable, basat en l'originalitat, la reproductibilitat i la fiabilitat dels resultats procurant la seva publicació en els mitjans propis del seu àmbit de coneixement o el degut retorn a la societat. En aquests treballs ha de mencionar les institucions que els han fet possibles, i ha de donar crèdit a les persones que han contribuït a la publicació dels resultats de les seves investigacions, especialment als col·legues que estan al començament de la carrera acadèmica, i s'ha de conduir amb honestedat i generositat. Per la seva banda, les persones amb menys experiència han de valorar els recursos, les eines i la formació inicial rebuda de les persones que els han acompanyat en l'inici de la seva carrera acadèmica, donant-los el reconeixement merescut a la seva tasca.

El personal docent i investigador en la seva activitat ha de respectar els valors democràtics i la cultura de la pau, i ha d'observar el present codi ètic tenint especial consideració a la seva categoria acadèmica i professional, oferint l'ajut necessari i aportant la seva experiència, si escau, a altres persones que tenen una qualificació acadèmica inferior i/o menys experiència professional per facilitar-los el seu desenvolupament acadèmic, professional i personal. Finalment, tot el personal docent i investigador ha de procurar dur a terme totes les tasques acadèmiques que tingui encomanades amb diligència i eficàcia, i vetllant perquè els recursos públics s'utilitzin amb austeritat i sostenibilitat. També ha de desenvolupar les tasques pròpies amb respecte i tolerància per totes les persones, cooperant amb la resta de personal de la institució per assolir els objectius que aquesta té estatutàriament definits.

3.3 Personal d'Administració i Serveis

El personal d'administració i serveis té la responsabilitat d'organitzar, administrar i gestionar els serveis bàsics que permeten la correcta prestació de l'activitat fonamental de la Universitat: la generació i la transmissió de coneixement. Aquest col·lectiu, doncs, té estatutàriament assignada una tasca de gran rellevància i sense ell no es pot concebre una universitat moderna i innovadora.

El personal d'administració i serveis exerceix la seva activitat amb coresponsabilitat i compromís vers la UPC i els seus òrgans de govern, les decisions dels quals ha d'implementar i, juntament amb la resta de funcions que tinguin encomanades, ha d'executar amb diligència i eficàcia, vetllant perquè els recursos públics s'utilitzin amb austeritat i sostenibilitat. Ha de desenvolupar les competències pròpies amb respecte i tolerància envers totes les persones, cooperant amb la resta de personal de la institució per assolir els objectius que aquesta té estatutàriament definits.

També ha d'orientar l'activitat de la resta de col·lectius de la Universitat, oferint-los l'assessorament i el suport necessaris en les tasques que no són pròpies d'aquests col·lectius.

El personal d'administració i serveis ha d'observar el present codi ètic tenint especial consideració a la seva categoria professional, prestant l'ajut necessari, si escau, a altres persones que tenen menys experiència per facilitar-los el seu desenvolupament professional i personal, i ha d'atendre la resta de col·lectius de la Universitat amb correcció i canalitzant-ne, si escau, les demandes i els suggeriments cap als òrgans competents per a la seva resolució.

3.4 Estudiantat

La Universitat és generadora i transmissora de coneixement i valors. Per tal de dur a terme aquestes tasques, la societat i les administracions públiques posen al nostre abast molts recursos. Com a universitat pública, la UPC se sent plenament responsable del millor ús d'aquests recursos i orienta la seva activitat de manera que la societat se senti satisfeta i informada de com es destinen. En particular, la UPC esmerça els seus millors esforços per retornar-los a la societat en forma d'avenç científic, tecnològic, artístic i cultural, i formant professionals de primer nivell. Perquè això sigui possible, ha de tenir en compte les especials característiques d'un col·lectiu que té una importància cabdal, l'estudiantat, sense el qual no es pot concebre la universitat. Per tant, és imprescindible que qualsevol codi ètic universitari faci referència a l'activitat de l'estudiantat.

L'estudiantat té l'objectiu de formar-se adequadament en les matèries aprofitant eficientment tots els recursos disponibles, ja siguin materials o immaterials. Així doncs, no solament ha d'esforçar-se per assolir el més alt nivell de coneixements, sinó que també ha de tenir en especial consideració que la seva formació està subvencionada, i, per tant, ha de dedicar el millor d'ell mateix per avançar correctament en el seu procés d'aprenentatge.

En l'activitat diària, l'estudiantat ha de posar especial cura a tractar amb correcció la resta de persones de la institució, en especial les que li faciliten la formació i integració com a professional en la societat, bé sigui personal d'administració i serveis, o bé personal docent i investigador.

L'estudiantat mantindrà una actitud participativa en totes les activitats formatives, ha de facilitar la tasca del professorat i ha d'avaluar les activitats d'aquest quan se li demana. També posarà en valor el seu esforç personal en totes les proves i actes d'avaluació i promourà aquesta actitud entre els companys d'estudi. D'altra banda, procurarà participar en els òrgans de representació i de govern de la Universitat que li correspongui.

Finalment, l'estudiantat ha de tenir en consideració que la seva formació no s'ha de limitar a adquirir coneixements, habilitats i competències, sinó que també ha d'integrar els valors que es recullen en aquest codi ètic. L'estudiantat, a més d'observar el present codi ètic durant el període en què forma part de la comunitat universitària, un cop n'hagi sortit, ha de tenir la voluntat i la capacitat de retornar a la societat no únicament coneixements tècnics, científics i artístics, sinó també valors que, sens dubte, contribuiran a la millora de la societat i permetran transformar-la.

4. Referències

Per a la redacció d'aquest document s'han consultat diverses fonts d'informació, així com codis ètics i de bones pràctiques d'altres institucions catalanes, espanyoles i estrangeres i associacions professionals que es relacionen a continuació:

- Codi de bones pràctiques per a alts càrrecs, del Departament de Justícia de la Generalitat de Catalunya,
- Codi ètic d'AQU Catalunya
- Codi ètic de l'ANECA.
- Codi ètic de la Association for Computing Machinery,
- Codi ètic del Institute of Electrical and Electronics Engineers,
- Codi ètic de la American Astronomical Society
- Codi ètic de la American Physical Society.
- Codi ètic de la Universidad de Cádiz,
- Codi ètic de la Universidad Santiago de Compostela
- Codi ètic de la Universitat de Lleida
- Codi ètic del Massachusetts Institute of Technology
- Codi ètic de la Universitat de Califòrnia.